

kittitr@access.inet.co.th

Website: www.thalassemia.or.th

เรียน นพ.กิตติ ที่นับถือ

ดิฉันป่วยเป็นโรคธาลัสซีเมียตั้งแต่เด็ก (3ขวบ) และรับเลือดมาตลอดอยากจะถามเกี่ยวกับยาขับเหล็กปัจจุบันยังไม่เคยใช้ยาขับเหล็กเลย ไม่ทราบว่าจะมีผลกระทบมากต่อร่างกายไหมคะ สืบถามไปปัจจุบัน ดิฉันอายุ 27 ปี ค่ะยาขับเหล็กชนิดรับประทานมีราคาประมาณเท่าไรหรือคะ เท่าที่ทราบข้อมูลยาเม็ดแบบรับประทานราคาสูงพอสมควรจริงหรือเปล่าคะ แล้วอยู่ในบัญชียา 30 บาทหรือมีเข้าโครงการอะไรที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายหรือค่าใช้จ่ายไม่สูงมีบ้างหรือเปล่า? รบกวนตอบให้หายสงสัยหน่อยนะคะ ขอขอบคุณค่ะ

จาก ผู้ไม่ประสงค์จะออกนาม

เรียนคุณไม่ประสงค์จะออกนาม

การให้ยาขับธาตุเหล็กแพทย์จะเป็นผู้พิจารณาโดยมีข้อบ่งชี้ดังนี้

1. เป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียชนิดรุนแรงที่ต้องให้เลือดเป็นประจำซึ่งการให้เลือดประมาณ 15-20 ครั้งจะมีธาตุเหล็กเกินเนื่องจากเลือด 1 ลูกจะมีธาตุเหล็กประมาณ 200 มิลลิกรัม ธาตุเหล็กที่เข้าไปในร่างกายจะไม่สามารถขับออกจากร่างกายได้จึงต้องให้ยาขับออก

2. ตรวจเลือดหาระดับธาตุเหล็กหรือ เฟอร์ไรติน (ferritin) ถ้ามมากกว่า 1,000 นาโนกรัมต่อมิลลิลิตร (ng/ml) เป็นข้อบ่งชี้ว่าต้องให้ยาขับเลือด

ยาขับธาตุเหล็กมี 2 ประเภทคือ

1. ชนิดฉีดได้แก่ยาดีสเฟอร์รัล (Desferal) เป็นยามาตรฐานที่ใช้มานานโดยฉีดเข้าใต้ผิวหนังการฉีดยาต้องใช้ฝีมือในการฉีดยาให้ค่อยๆ เข้าไปในร่างกายใช้เวลานานประมาณ 8-10 ชม. ยาดีสเฟอร์รัล เป็นยาบรรจุขวดขนาด 500 มิลลิกรัม ผู้ป่วยหรือผู้ปกครองต้องเรียนรู้วิธีการเตรียมยาสำหรับฉีดด้วยตนเองราคายาประมาณ 250 บาท แพทย์จะเป็นผู้คำนวณขนาดยาให้ซึ่งขนาดที่ให้คือ 40 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเช่นถ้าน้ำหนักตัว 25 กิโลกรัมใช้วันละ 2 ขวด ฉีดทุกวันหรือ 5 วันต่อสัปดาห์

2. ยาชนิดรับประทานมี 2 ชนิดคือ

2.1 ยาดีเฟอร์รัลโพรน หรือ L1 เป็นยาเม็ดขนาด 500 มิลลิกรัมต่อเม็ดต้องการเภสัชกรรมผลิตได้ กำลังอยู่ในขั้นวิจัยใช้เวลาอีก 1 ปีน่าจะนำมาใช้ในผู้ป่วยได้ ขนาดยาที่ใช้คือ 50-75 มิลลิกรัม

ต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเช่นถ้าน้ำหนักตัว 40 กิโลกรัมรับประทานครั้งละ 2 เม็ด 3 เวลาหลังอาหาร อาหารข้างเคียงของยาได้แก่คลื่นไส้ อาเจียน เม็ดเลือดขาวต่ำ ดังนั้นต้องอยู่ในการควบคุมของแพทย์อย่างใกล้ชิด

2.2 ยาดีเฟอร์ราซิร็อก หรือเอ็กเจ็ค เป็นยาเม็ดขนาด 250 มิลลิกรัมต่อเม็ด ขนาดยาที่ใช้คือ 20 มิลลิกรัมต่อน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมเช่นถ้าน้ำหนักตัว 12 กิโลกรัมรับประทาน 1 เม็ดครั้งเดียวต้องละลายยาในน้ำหรือในน้ำส้มก่อนรับประทาน ราคาประมาณเม็ดละ 700 บาท อาหารข้างเคียงของยาได้แก่ผื่นคันที่ผิวหนัง

ยาที่อยู่ในโครงการบัญชียาหลักแห่งชาติคือ ยาดีสเฟอร์รัล และ L1 ถ้าโรงพยาบาลของรัฐนำเข้ามาทั้งสองนั้นใช้ ที่ใช้บัตรทองในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า(30บาท) สามารถใช้ยาได้ฟรีครับ

หากต้องการทราบรายละเอียดของยาขับธาตุเหล็กสามารถหาอ่านเพิ่มเติมได้ในจุลสารชมรมโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย หรือที่ www.thalassemia.or.th อย่างไรก็ตามก่อนใช้ยาควรปรึกษาแพทย์ก่อนนะคะ

นพ.กิตติ

เรียน คุณหมอกิตติค่ะ

หนูมีคำถามข้อข้องใจอยู่ 3 ข้อค่ะ ข้อที่ 1 เนื่องจากว่าหนูมีญาติที่เป็น heterozygous hemoglobin E ค่ะ ขอเรียนถามว่าจะสามารถให้ ยาที่มีธาตุเหล็ก ได้หรือไม่คะ ตอนนี้รับประทานยา folic acid อยู่ค่ะ ข้อที่ 2 ผลตรวจทางห้องปฏิบัติการ ได้ผลดังนี้ Hb 8.2 g/dL, Hct 26.6 %, MCV 63 fL, MCH 19.2 pg, wbc 8,000 cell/cu.mm., platelet 977,000 cell/cu.mm. ข้อที่ 3 ผล hemoglobin typing แจ้งว่า hemoglobin typing EA ประกอบด้วย Hb F < 0.5 %, Hb E 26 % ในใบรายงานผลแปลผล (interpretation) ว่าเป็น Hb E trait เนื่องจากว่าเคยอ่านเจอบทความของคุณหมอกิตติค่ะ แต่ไม่แน่ใจว่าตนเองจะเข้าใจถูกต้องไหมค่ะเกี่ยวกับการรับประทานอาหารเสริมธาตุเหล็กค่ะ และอาหารบางอย่าง เช่นพวก เครื่องในสัตว์ว่าไม่ควรรับประทานเพราะในร่างกายมีเหล็กอยู่เพียงพอแล้ว แต่ควรรับประทานยา Folic acid ไปตลอดเพื่อบำรุงเม็ดเลือดค่ะ

ขอบพระคุณค่ะ

ผู้ข้องใจ

เรียนผู้ชี้แจง

ก่อนอื่นต้องขอขอบคุณมากนะครับที่ติดตามอ่านบทความของหมอและเขียนคำถามข้อข้องใจมาแลกเปลี่ยนกันเพื่อที่ผู้อื่นจะได้ได้รับความรู้ไปด้วย หมอขอตอบข้อที่ 3 ก่อนนะครับ

ข้อที่ 3 การวินิจฉัยพาหะของเบต้าธาลัสซีเมีย (beta-thalassemia trait หรือ beta-thalassemia heterozygous), การวินิจฉัยโรค (thalassemia disease) และการวินิจฉัยพาหะฮีโมโกลบิน อี (hemoglobin E trait) หรือโฮโมซัยกัสฮีโมโกลบิน อี (homozygous hemoglobin E) สามารถทำได้โดยการตรวจหาชนิดของฮีโมโกลบิน (hemoglobin typing) หรือเรียกสั้นๆ ว่า ตรวจ Hb typing ในคนปกติจะมีฮีโมโกลบิน เอ (Hb A) ประมาณ 97% และฮีโมโกลบิน เอ₂ (Hb A₂) ประมาณ 2.5-3.5% รายละเอียดตัวอย่างการแปลผลชนิดของฮีโมโกลบิน (Hb typing) ดังตารางดังนี้

ดังนั้นสรุปว่าญาติของคุณเป็นพาหะฮีโมโกลบิน อี (Hb E trait) ไม่ได้เป็นโรค

ข้อที่ 2 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ เป็นการตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด ทางแพทย์เรียกว่าตรวจ CBC ย่อมาจาก complete blood count ตรวจปริมาณและจำนวนเม็ดเลือดทั้ง 3 ชนิดดังนี้

1. เม็ดเลือดแดงเรื่องชี้ดูค่าความเข้มข้นของเลือดได้แก่ฮีโม

โกลบิน (Hb) และฮีมาโตคริต (Hct) ขนาดเม็ดเลือดแดง (MCV) และปริมาณฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดง (MCH)

2. เม็ดเลือดขาว (wbc)

3. เกร็ดเลือด (platelet)

จากผล CBC พบว่าฮีต Hb = 8.2 g/dL (ค่าปกติ 12-14), Hct = 26.6 % (ค่าปกติ 36-42), เม็ดเลือดแดงมีขนาดเล็ก MCV = 63 fL (ค่าปกติ > 80), และปริมาณฮีโมโกลบินในเม็ดเลือดแดงน้อย MCH = 19.2 pg (ค่าปกติ > 27) ส่วนค่าเม็ดเลือดขาวและเกร็ดเลือดปกติ ดังนั้นญาติของคุณน่าจะเป็น พาหะของฮีโมโกลบิน อี เพราะ Hb type เป็น AE แต่ชี้ได้จากสาเหตุอื่นร่วมด้วยเช่นขาดธาตุเหล็ก ส่วนผลเม็ดเลือดขาวและเกร็ดเลือดอยู่ในเกณฑ์ปกติ

ข้อที่ 1 สรุปญาติเป็นพาหะของฮีโมโกลบิน อี (heterozygous hemoglobin E หรือ hemoglobin E trait) คนที่เป็นพาหะของธาลัสซีเมียหรือพาหะของฮีโมโกลบิน อี คือคนที่มีสุขภาพแข็งแรง ไม่จำเป็นต้องรับประทานยาโฟลิก (folic acid) แต่ในกรณีของญาติคุณน่าจะมีปัญหาชี้จากการขาดธาตุเหล็กร่วมด้วยขอให้ไปปรึกษาแพทย์เพื่อการวินิจฉัยและหาสาเหตุที่ถูกต้องการรับประทาน ยาที่มีธาตุเหล็กในกรณีนี้สามารถทำได้ครับ

คิดว่าคำตอบจะทำให้หายข้องใจได้ครับ

นพ.กิตติ

ตารางแสดงการแปลผล Hb type

Hb typing		ปริมาณของ Hb (%)			
		A	A ₂	E	F
คนปกติ	A A ₂	97	2.5-3.5	-	-
พาหะของเบต้าธาลัสซีเมีย	A A ₂	96	> 4.0	-	-
พาหะฮีโมโกลบิน อี	A E	65-75	-	25-35	-
โฮโมซัยกัสฮีโมโกลบิน อี	EE	-	-	85-100	0-15
เบต้าธาลัสซีเมีย/ฮีโมโกลบิน อี	EF	-	-	50	50

เรียน คุณหมอกิตติ ต่อจรัส ที่เคารพค่ะ

สวัสดีปีใหม่ 2552 นะคะ ต้องขอโทษอย่างยิ่งที่ Happy New Year เข้าไปหน่อย เพราะเพิ่งกลับจากต่างจังหวัดค่ะ ไม่แน่ใจว่าคุณหมอยังจำได้หรือเปล่า ดิฉันเคยเขียนบทความลงคอลัมน์ในจุลสารชมรมโลหิตจางฯ ในปีที่แล้ว และปีนี้มีความจากลูกสาวซึ่งได้รับรางวัลเด็กดีเด่นของโรงเรียน และชนะเลิศการแข่งขันประกวดเรียงความ (เป็นเรื่องจริงขณะที่น้องชายป่วยเป็นธาลัสซีเมีย) อ่านแล้วรู้สึกประทับใจ เลยส่งมาให้คุณหมอพิจารณาลงคอลัมน์ในจุลสารชมรมฯ ตามไฟล์แนบค่ะ

สุรางค์ สมกมลชนก

“ 82 วัน ในความทรงจำ ”

โดย ด.ญ.พิชญา สมกมลชนก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนเปี่ยมสุวรรณวิทยา

เด็กดีเด่นประจำปี พ.ศ.2552

และตัวแทนนักกีฬาว่ายน้ำ 5 ปีซ้อน

ริมธารน้ำของบ้านเรือนไทยในไร่สมกมดชนก ปีที่แล้วฉันนอนอ่านหนังสือบนเปลญวนอยู่ที่นี่ ภาพนั้นเหมือนราวกับผ่านไปเมื่อวานนี้เอง ฉันนึกทบทวนเรื่องราวเก่า ๆ ถัดไปในอดีตอีกปี จำได้ว่าในปี 2006 เมื่อผลการวินิจฉัยปรากฏว่าน้องชายของฉันต้องเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในโรงพยาบาลราว 3 เดือน ครอบครัวของเราต่างมีความรู้สึกแย่มาก ฉันเป็นพี่สาวคนโตที่พ่อแม่บ่นมากระ ใต้ถูกมอบหมายทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าไข้ ความรู้สึกก็ห่อเหี่ยวเพราะฉันไม่ชอบกลิ่นยาและคุณป้าเสียงคุ้งทั้งหลายที่ฉีกตาเจ็บจนเด็กต้องร้องไห้ ฟุ้งนี้แล้ว! วันที่ฉันวงค้วปากกาให้น้ำเงินไว้ในตัวเลขปฏิบัติ

วันรุ่งขึ้นเมื่อมาถึงโรงพยาบาลคุณแม่ดำเนินการเรื่องเอกสารจนน้องชายได้เข้ารับการรักษา เริ่มจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ประสานงานตามระบบชั้นตอนและพาไปยังตึกผู้ป่วย ฉันได้พบพยาบาลเป็นค่านแรกที่มาบริการและต้อนรับ “ไม่ต้องห่วงนะคะ เราจะดูแลผู้ป่วยอย่างดีที่สุด” ฉันใจชื้นขึ้นหน่อยนึกในใจไม่เหมือนอย่างที่คิด เพราะน้ำเสียงมีความรู้สึกอ่อนโยน พยาบาลได้แนะนำวิธีการปฏิบัติตัว การดูแลคนไข้ ขั้นตอนการรักษา และวันนั้นฉันก็ทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าไข้ ไม่รอละ...ฉันเหนื่อยและเมื่อยขาเต็มทนขอตัวนอนนาน ๆ แล้วก็หลับไป มาตื่นอีกครั้งตอนเช้ามีพยาบาลเข้ามาเช็ดตัวน้องในห้อง ส่วนฉันปฏิบัติตามอย่างเคร่ง

ครัดคล้ายอยู่โรงเรียนประจำจนน้องชายผ่าตัดเสร็จ แต่ก็ยังห้ามออกนอกสถานที่เพราะต้องพักรักษาตัวระงับการติดเชื้อ แม้แต่คืนวันเพ็ญ เดือนสิบสอง ฉันและน้องอยากดูพลุแต่ก็ได้แค่นึกพยายามได้เข้ามาพบบรรยากาศกระต๊อ เปิดม่านที่ช่องหน้าต่างและร้องเพลงลอยกระทง ฉันยืนยันเลยว่าเสียงเพลงเป็นภาษาที่ไพเราะที่สุด เพราะทำให้ฉันและน้องยิ้มได้ ลืมความรู้สึกเหงาไปทันที เวลานั้นฉันรับรู้ถึงความปรารถนาดี ที่ผ่านมามีคุณหมอใจดีและพยาบาลเอ็นดูเรามาก

นานวันเข้าฉันและน้องคุ้นเคยกับทุกคนในวอร์ด ผู้ป่วยห้องถัดไป และพัฒนาวิสัยทัศน์ของฉันมากขึ้น หัวใจสโลกกลับมาอีกครั้ง คุณหมอบอกว่าน้องชายกลับบ้านได้แล้ว ฉันดีใจ ตอนนั้นฉันและน้องกอดคุณหมอได้เหมือนกอดคุณแม่

ความรู้สึกสุดท้ายที่ต้องออกจากโรงพยาบาลโบกมือลาผู้ป่วยเพื่อนที่น่ารักทุกคน ก่อนจากไป ฉันต้องขอขอบคุณตัวเองที่เป็นพี่ของน้องชายคนเก่ง ขอขอบคุณน้องชายที่โชคได้พบกับคุณหมอพยาบาลและทุกคนในที่นี่ ขอขอบคุณคุณหมอและพยาบาลซึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มสามารถจนน้องของฉันมีสุขภาพแข็งแรง และขอขอบคุณความประทับใจที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลแห่งนี้ที่จะอยู่ในความทรงจำของฉัน ตลอดกาล ...

บัณฑิตใหม่

หลายคนคงรู้จักหนังสือ “นางสาวธาสีชีเมียว” ซึ่งเป็นเรื่องราวของสองพี่น้องผู้ป่วยธาสีชีเมียว “ขวัญและเพชร” บรรณาธิการได้รับเชิญไปร่วมงานฉลองบัณฑิตใหม่ของน้องขวัญและเพชร เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2551 ซึ่งได้รับปริญญาวิทยาศาสตร

จากมหาวิทยาลัยโยนก เนื่องจากงานฉลองจัดที่จังหวัดลำปางไม่สามารถไปร่วมงานได้จึงนำภาพบรรยากาศในงานมาให้สมาชิกได้ชม

ขอแสดงความยินดีด้วยนะครับ

นพ.กิตติ

